Notulen van de Ronde in Raadzaal op donderdag 28 november 2024

1.1 Rondevoorstel Gebiedsopgave Graetheide (GroenLinks/PvdA en GOB)

Tijdstip:	19.00-20.15 uur
Aanwezig	
de voorzitter:	R.E.W. Breidenbach
de griffier:	A. Cortlever
de leden	
GOB:	M.W.C. Claessens
CDA:	J.E.E.A. Schlössels
Stadspartij:	J.W. Coumans
GroenLinks/PvdA:	J.E. Janssen
D66:	P.R. Pi Van de Venne
VVD:	L. Hoogenberg
PVV:	-
SPA:	J.J. Renet
Lokaal Sittard-Geleen-Born:	P.P.H. Vola
FvD:	-
PIT:	E.V.P. Talpe
het college:	wethouder Y.G. Salvino-Meijer en wethouder I.A.M.H. Tillie
ambtenaren:	de heer Vogten en de heer Ubachs
notulen:	M. Migo (Notuleerservice Nederland)

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen hartelijk welkom. Er staat vanavond één onderwerp op de agenda. Dat is het rondevoorstel Gebiedsopgave Graetheide, ingediend door de fracties van GroenLinks/PvdA en GOB. Zij willen graag met de wethouders en de overige fracties in gesprek over de ontwikkelingen in Graetheide. Dit naar aanleiding van een aantal recente ingekomen brieven waarin zorgen zijn geuit over de ruimtelijke invulling van het gebied. Ze vernemen ook graag hoe het college denkt over de gebiedsopgave en het proces van de ruimtelijke invulling. De voorzitter heet wethouder Salvino en wethouder Tillie welkom, evenals de ambtelijke ondersteuning, de heer Vogten en de heer Ubachs. Ook heet hij de mensen op de publieke tribune welkom.

Er heeft zich één inspreker gemeld. Dat is de heer Muijtjens. Hij spreekt namens het bestuur van het Graetheidecomité. De voorzitter heet hem hartelijk welkom. De tekst van zijn bijdrage kan nagelezen worden in Ibabs.

De heer Muijtjens bedankt de gemeenteraad dat het bij de begrotingsbehandeling een motie heeft aangenomen die zich uitspreekt tegen de voorgenomen grindwinning op het Graetheideterrein. In zijn bijdrage gaat hij vervolgens uitgebreid in op de ontwikkelingen rond de Lexhy.
Hij roept op om onafhankelijk te laten onderzoeken hoeveel ruimte er nog is op de totale Chemelot-site en wat daar nog kan in het kader van duurzaam ruimtegebruik. Daarbij dient in ogenschouw te worden genomen dat er binnenkort enkele fabrieken zullen verdwijnen. Met de resultaten van zo'n onderzoek kan

er veel beter sturend opgetreden worden en wordt o.a. nadrukkelijk tegemoetgekomen aan de wens van de MER-commissie, voordat de raad in maart de Omgevingsvisie vaststelt.

De heer Janssen (GroenLinks/PvdA) bedankt de inspreker. In zijn bijdrage sprak de heer Muijtjens onder meer over een rapport van Buck Consultants International (BCI) uit 2017. Is dat rapport wat hem betreft nog actueel? En wat zou een alternatief kunnen zijn voor de Lexhy als locatie?

De heer Muijtjens wijst, in antwoord op de eerste vraag, op de samenvattende tabel in zijn stuk. Er zijn in dat rapport twee locaties onderzocht op de huidige Chemelot-site. Daar zou de Campus kunnen komen. Ze hebben er plussen en minnen gegeven bij de diverse varianten. Een van die varianten was de Lexhy. Hij licht vervolgens nader toe hoe dit is uitgewerkt en welke onvolkomenheden daarbij in zijn optiek aan de orde zijn. Hij verwijst naar de website van het Graetheidecomité waar alle kritiek op het 'Buck-rapport' uitvoerig is opgesomd. Daarnaast benoemt hij waarom het rapport inmiddels gedateerd is. Hij herhaalt daarom zijn pleidooi, in lijn met wat de MER-commissie voorstaat: geef een opdracht om een onderzoek te doen naar wat er wel mogelijk is aan duurzaam ruimtegebruik op de huidige site.
Als het TenneT-station echt niet zou kunnen op de Chemelot-site en Lexhy het enige alternatief zou zijn dan is dat voor het Graetheidecomité alleen acceptabel als aan een aantal cruciale voorwaarden wordt voldaan. 1. De projecten op de Lexhy worden afgeschermd met een stevige groene zone. 2. Er mag dan geen Campus meer komen. 3. Voordat het TenneT-station gerealiseerd is, moet er zichtbaar zijn gestart met natuurcompensatie, voor de ecologische verbindingszone op Graetheide. Hij licht de voorwaarden nader toe.

De heer Renet (SPA) vindt dat er in de matrix in het Buck-rapport eigenlijk geen sprake is van een eerlijke beoordeling. De matrix is zeer eenzijdig. Dat alleen al is voldoende reden om een nieuw onderzoek te laten doen. Het Buckrapport kan wat hem betreft de prullenmand in.

De heer Vola (Lokaal SGB) vraagt hoe het Graetheidecomité staat tegenover mogelijke grindwinning op Graetheide.

De heer Muijtjens legt uit uitgebreid uit waarom het Graetheidecomité tegen grindwinning is, onder meer omdat het vijftien jaar overlast zal veroorzaken. Er is bovendien geen maatschappelijk en geen politiek draagvlak voor.

De heer Claessens (GOB) geeft een korte toelichting op het ingediende Rondevoorstel. Hij wijst erop dat er diverse gesprekken en onderzoeken gaande zijn over de ruimtelijke invulling van Graetheide. Diverse stakeholders hebben hierover hun zorgen geuit, zoals dorpsraden, wijkplatforms, de natuur- en milieufederatie, omwonenden en het Graetheidecomité.
Het gaat hierbij om de mogelijke komst van een 380 kV-station. Ook speelt de vraag hoe nu verder te gaan in het grinddossier. Daarnaast spelen nog de acht deelopgaven waar de GOB-fractie recent vragen over heeft gesteld. Ook speelt de vraag: wat gaan we doen aan de verkeersproblematiek op Graetheide? De inwoners hebben namelijk bij iedere verkeersopstopping op de A2 enorme files door hun straat lopen. Ook speelt de vraag wat de stand van zaken is met betrekking tot de Campusontwikkelingen.

- Het is van belang dat de gemeente een duidelijke regie voert over het gebied door middel van een gebiedsgerichte aanpak. De samenhang tussen de zojuist genoemde ontwikkelingen moet goed bekeken worden. Daarbij is de rol van de raad ook belangrijk. Zij moet de ontwikkelingen nauwgezet kunnen volgen en bijsturen waar nodig.
- Bij de raad is nog niet zoveel bekend over het 380 kV-station waar TenneT mee bezig is. Is inmiddels bekend waar dit station precies zal komen? En is er een mogelijkheid om het te bouwen op het Chemelot-terrein? En wat is de rol van de raad en het college in dit dossier? In dit gebied ligt een breuklijn. Is het dan wel verstandig om hier zo'n station te plaatsen?
- Wat is, ten aanzien van de ontgrinding, de procedure, nu de raad zich hierover heeft uitgesproken? En wie is hier nu het bevoegd gezag? En hoe gaan we verder met dit dossier?
- Hoe verhouden de acht deelopgaven zich ten opzichte van de andere ontwikkelingen in het gebied?
- Ten aanzien van de Campusontwikkelingen vraagt de GOB-fractie zich af of de uitbreidingen op het Chemelot-terrein niet voldoende zijn. En als dan per se het Lexhy-gebied gebruikt moet worden, betekent dat dan per se dat het bosgebied van de Lexhy daar ook voor nodig is?

De heer Janssen (GroenLinks/PvdA) licht toe dat hij dit onderwerp heeft voorbesproken met de heer Claessens. Hij heeft slechts een kleine aanvulling. Hij wijst op de raadsinformatiebrief van 24 september. Daarin wordt gewezen op de acht deelopgaven. Ontgrinding is er een van. De acht deelopgaven doen ertoe. Hij leest vervolgens een aantal belangrijke zinnen uit de brief voor. Hij concludeert: mensen zitten te lang in onduidelijkheid. Het is de taak van het college en de raad om hiermee aan de slag te gaan. Hij wil van het college graag weten welke stappen inmiddels zijn ondernomen.

Wethouder Salvino-Meijer beaamt dat ontgrinding maar een onderdeel is van de hele Gebiedsvisie Chemelot. Wel heeft daar de afgelopen tijd veel focus op gelegen. Ze wijst erop dat de grond er niet in het bezit is van de gemeente. Het is niet mogelijk om 'bomen te gaan planten in andermans tuin'. Dat maakt de deelopgaven er niet eenvoudiger op. Niettemin zijn er een aantal kleine resultaten geboekt.

- De mogelijke komst van het 380 kV-station is op dit moment het meest actueel. Daarover zal morgen (29 november) waarschijnlijk de beslissing vallen. Er vindt dan een spoedoverleg plaats met onder meer de Provincie en het Rijk.
- Er zijn zeven mogelijke locaties onderzocht. Daarvan zijn er twee overgebleven: de Oude Bergerweg, de noordzijde daarvan, waar nu het 150 kV-station gelegen is en de zuidkant ervan. De wethouder verwacht dat voor de tweede optie zal worden gekozen. Ze wijst erop dat dat buiten het bos van de Lexhy ligt.
- Het 380 kV-station is een initiatief van TenneT. Ze wil daar graag bij benadrukken dat het 380 kV-station niet alleen nodig is voor de verduurzaming van Chemelot, maar ook echt nodig is voor heel Zuid-Limburg.
- Men is zich bewust van de breuklijn. Dit is onderzocht en zal geen problemen kunnen geven.
- De gemeente heeft, ten aanzien van de komst van het 380 kV-station, een adviserende rol in de procedures als het gaat om planologie en vergunningen. De gemeente wordt door TenneT en de Provincie bijgepraat. Ook is er rechtstreeks contact met de projectleiding van TenneT en het bevoegd gezag van de Provincie.
- In de Gebiedsvisie Chemelot staat dat de Campus kan uitbreiden naar de overkant van de Urmonderbaan. Dat is dus de Lexhy. Ze wil daar wel bij benadrukken dat de Lexhy veel groter is dan het bos en de groeve. Ze licht dit toe. Er is ook gezegd: de Campus kan pas uitbreiden als de huidige Campus vol is. Dat is nu nog niet het geval.
- Als de Campus vol is, dan is de gemeente, dus de gemeenteraad, het bevoegd gezag voor de planologie en voor de vergunningen.
- Het Ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) is de initiatiefnemer voor de converter en de elektrolyser. Dit betreft een programma voor 2031 tot 2040. Ze beschrijft de omvang van de converter. Het zoekgebied hiervoor bedraagt zes kilometer van het hoogspanningsstation. Dus de locatie Chemelot, maar ook de locatie VDL-Nedcar worden meegenomen en onderzocht. Ook wordt gekeken naar de Lexhy. Ten aanzien van deze procedures is de gemeente adviseur. Dan gaat het dus weer om de planologie en de vergunningen. Ook hier zijn er weer directe contacten met de projectgroep en de projectleiding.
- De wethouder heeft een vorige keer al uitgelegd wat de rol van de gemeente is ten aanzien van de mogelijke ontgrinding, De Provincie is hier het bevoegd gezag.

Wethouder Tillie geeft aan dat de gebiedsopgaven zijn vastgesteld door de raad in het kader van de gebiedsontwikkelingen rond Chemelot. De gemeente is daar kartrekker, maar de grond is en blijft van DSM. De gemeente ziet er wel mogelijkheden, ook met financiering vanuit de Provincie. DSM heeft ervan gezegd: we gaan het alleen als totale gebied ontwikkelen. DSM is cotrekker van de acht deelopgaven. Zeven ervan hebben betrekking op natuur en recreatie en een heeft betrekking op de ontgrinding. Wethouder Salvino-Meijer en wethouder Tillie trekken, met het oog op de regievorming, samen op, samen met de betreffende ambtenaren van de verschillende portefeuilles. Ook de overleggen met de Provincie en de betreffende ondernemingen doen ze zo veel mogelijk gezamenlijk.

De heer Claessens (GOB) geeft aan begrip te hebben voor het regionale belang bij de komst van het 380 kV-station, maar had graag gezien dat de raad daar meer bij was meegenomen. Dan zou het verhaal ook beter uitgelegd kunnen worden naar de inwoners.

- Hij nodigt het college uit de raad ook meer mee te blijven nemen bij de ontwikkelingen rond de converter en de elektrolyser.
- Hij wijst op het verzoek dat de heer Muijtjens deed om te onderzoeken wat er, ten aanzien van de Campus, mogelijk is op het Chemelot-terrein. De heer Claessens is daar ook benieuwd naar.
- Ook ten aanzien van de ontwikkelingen rond de ontgrinding roept de heer Claessens het college op om de raad meer mee te nemen.

Wethouder Salvino-Meijer wil graag benadrukken dat sommige ontwikkelingen ineens in een enorme stroomversnelling geraken. Het spoedoverleg morgen is daar een voorbeeld van.
In de komende periode kan het college de raad veel meer van informatie gaan voorzien, omdat die nu ook voorhanden is. Ze zou graag met de raad willen afstemmen hoe dat op de beste manier kan worden gedaan. Het college wil daar graag energie in stoppen, door bijvoorbeeld in overleg met de griffie elke maand een themasessie in te plannen en steeds de actuele ontwikkelingen te bespreken.

De heer Hoogenberg (VVD) bedankt de inspreker. Ook dankt hij de fracties van GroenLinks/PvdA en het GOB om dit thema te agenderen. De VVD begrijpt dat er ten aanzien van het gebied afwegingen gemaakt moeten worden en dat de rol van de gemeente daarbij beperkt is.
- Wel ziet de VVD graag dat de gemeente veel aandacht blijft besteden aan groen en duurzaamheid in het gebied.
- Hij sluit zich aan bij de oproep van de heer Claessens om de raad daarbij zo veel mogelijk mee te nemen.
- Op de vraag van de wethouder hoe de raad op de beste manier kan worden betrokken heeft hij op dit moment nog geen antwoord geformuleerd maar geeft aan dat het voor eenmansfracties moeilijk is om bij alle themabijeenkomsten aanwezig te zijn.

De heer Pi Van de Venne (D66) sluit zich aan bij de woorden van dank van de heer Hoogenberg. D66 is uiteraard tegen ontgrinding in dit gebied.
- Ook wat D66 betreft heeft natuurontwikkeling bij Graetheide de hoogste prioriteit.
- Omdat de Provincie Limburg het bevoegd gezag is bij de overige ontwikkelingen die in de Gebiedsvisie en de gebiedsontwikkeling zitten, heeft zijn fractie daarover goed contact met de provinciale D66-fractie en zal daarmee afstemmen.

De heer Talpe (PIT) wil ook graag nog eens aangeven geen ontgrinding te willen in het gebied.
- Daarnaast benadrukt hij het belang van deugdelijk onderzoek, bijvoorbeeld ten aanzien van de beschikbare ruimte op de Chemelot-site.
- Ten aanzien van de verschillende deelopgaven is het wat de PIT-fractie betreft van belang goed te kijken naar de onderlinge samenhang en de effecten die ze op elkaar hebben. Daarbij zou het belang van groen een hoge prioriteit moeten hebben.
- De heer Talpe vindt het positief dat de wethouder aangaf om de raad te betrekken en te informeren. PIT heeft daarbij geen voorkeur voor de vorm waarin dat het best kan.

De heer Schlössels (CDA) dankt de heer Muijtjens voor het inspreken. Het CDA maakt zich over een aantal ontwikkelingen grote zorgen. Die zorgen zijn er natuurlijk bovenal bij de inwoners en de agrarische ondernemers in het gebied, die tegen de grindwinning op het Graetheideplateau zijn. Zij zijn het die dagelijks te maken gaan krijgen met de gevolgen en de overlast ervan.
- Er zal in de toekomst een goede balans moeten zijn tussen economie en leefbaarheid. De leefbaarheid komt in gevaar als de buitengebieden ontgrind en bebouwd worden.
- Het CDA roept op de gevoelens van onrust kenbaar te maken bij GS.
- Ten slotte heeft het CDA nog een verduidelijkingsvraag. Afgelopen zaterdag vond er in het kader van de nieuwe Omgevingsvisie een toer plaats. Ook de Oude Bergerweg maakte daar deel van uit. Daar werd aangegeven dat de locatie de hoek van de Oude Bergerweg met de Oude Bosbaan betreft. Wat is nu de exacte voorkeurslocatie?

De heer Renet (SPA) geeft aan er al jaren toe op te roepen dat de raad meer wordt meegenomen bij dit soort belangrijke dossiers. Hij is zeer teleurgesteld in de opstelling van het college, omdat heel wezenlijke informatie niet eerder met de raad is besproken.

- In reactie op de heer Schlössels geeft hij aan dat het zal plaatsvinden in de richting van Einighausen.
- De raad is er om op te komen voor het algemeen belang en voor de inwoners. Maar de raad krijgt nu het onderzoek kennelijk niet te zien. Daardoor heeft de raad onvoldoende informatie om de impact te kunnen beoordelen. Het college zal daarom in opdracht van de raad zelf een onderzoek moeten doen tenzij het gehouden onderzoek alsnog overhandigd wordt aan de raad.
- SPA is tegen afgraving van Graetheide, maar kán ook niet voor zijn, omdat de raad geen afwegingsmogelijkheid heeft.
- SPA zegt al jaren dat de Campus niet op of naast Chemelot Industrial Park hoort.
- De heer Renet is van mening dat Chemelot al honderd jaar een kankergezwel is in deze omgeving. Het groeit steeds maar door en dat kan zo niet doorgaan.
- SPA roept op om de mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de bestemmingsplannen optimaal te benutten. Richting de andere beleidsmakers moet Sittard-Geleen duidelijk maken dat deze gemeente niet het putje is waar alles maar heen geschoven kan worden.

De heer Vola (Lokaal SGB) wil één onderwerp uitlichten in dit complexe dossier. Dat raakt niet alleen de directe omgeving, maar heeft ook een bredere impact op de natuur, de leefomgeving en de prioriteiten van de gemeenschap. Het economische belang dreigt te prevaleren boven het maatschappelijke belang en de leefbaarheid. Grindwinning op Graetheide zal langdurige overlast met zich meebrengen. Hij licht dit toe. Er wordt gesproken over een maatschappelijke meerwaarde, maar tot op heden is die niet concreet gemaakt. Lokaal SGB vraagt zich af: voor wie wordt dit gedaan? En ten koste van wie?
Grindwinning op Graetheide moet worden afgewezen. De heer Vola vraagt de wethouder om te kiezen voor natuur, leefbaarheid en de belangen van de inwoners, niet te gaan voor kortetermijnwinsten en dit aan de Provincie mee te geven.

De heer Janssen (GroenLinks/PvdA) geeft aan goed geluisterd te hebben naar de inbreng van de andere fracties. Daaruit spreekt een gemeenschappelijke noemer: neem de raad mee, evenals alle mensen die in de directe omgeving van Graetheide wonen. Hij verwacht in dit dossier een proactieve houding van het college. Hij licht dit toe.

Wethouder Salvino-Meijer geeft richting de heer Janssen aan te hopen niet de indruk te hebben gewekt dat het college niet proactief is. Ze wijst er nogmaals op dat bepaalde zaken in een stroomversnelling zijn beland, waardoor er meer gecommuniceerd kan worden. Ze geeft aan elke maand de dorpsplatforms te bezoeken. Daar staat dit onderwerp altijd op de agenda. Ze heeft geprobeerd de mensen zo veel mogelijk mee te nemen.

- De heer Vogten en de heer Ubachs bereiden een bredere bijeenkomst voor waarin aan alle dorpsplatforms en belangstellenden zal worden uitgelegd welke zaken er spelen.
- Hier zit ‘Economie’ en ‘Groen’ aan tafel. De balans wordt in gezamenlijkheid bewaakt.
- Ze beschrijft waar de voorkeurslocatie zich precies bevindt. De ‘oostkant’ waarover werd gesproken, is dus van de baan.
- Ten aanzien van de communicatie zal het college met een voorstel komen. Met de griffie zal afgestemd worden welke themasessies er geclaimd kunnen worden.

Wethouder Tillie wil graag nog iets zeggen over de regie. Hij benadrukt dat echt geprobeerd wordt om zo veel mogelijk vooraan te zitten in het proces. Er staat vanuit het Ministerie heel veel druk op het 380 kV-station. De gemeente Sittard-Geleen heeft er een zienswijze over ingediend.
Hij geeft aan dat er helaas zaken zijn waar het college amper invloed op heeft en waar voor de raad eigenlijk geen rol is weggelegd. De Provincie neemt de besluiten over het 380 kV-station. Uiteraard zal goed bekeken worden hoe de raad wel goed geïnformeerd kan worden.

De heer Renet (SPA) geeft aan dat het klopt dat de besluitvorming bij sommige zaken elders ligt. Hij wijst erop dat de volksvertegenwoordigers in deze raad werken voor de inwoners. Zij moeten kunnen worden

ingelicht. Zoals het nu geregeld is, kunnen de gevoelens van de bevolking niet naar buiten komen door de opstelling van het college door de raad en de bevolking niet te informeren.

Wethouder Tillie maakt hier bezwaar tegen. Er wordt volop gesproken met de omwonenden en met de buurtplatforms, zowel door het college als ambtelijk. Hij kan zich niet voorstellen dat hier tekort is geschoten in de informatievoorziening. Wel kan de raad vaker geïnformeerd worden en dat zal ook gaan gebeuren.

De heer Janssen (GroenLinks/PvdA) geeft aan de terugkoppeling van het college mee te zullen nemen naar zijn fractie. Hij hecht eraan dat er vaker zal worden gesproken over dit dossier.

De heer Claessens (GOB) sluit zich hierbij aan.

De voorzitter concludeert dat de ronde het voorstel op dit moment voldoende heeft besproken. De ronde heeft een appel gedaan om de raad en de inwoners goed mee te nemen en te communiceren. De portefeuillehouder heeft toegezegd dat er een brede bijeenkomst in voorbereiding is om de betrokken inwonersgroepen te informeren over de diverse ontwikkelingen in het gebied. Er komt nog een voorstel over de communicatieaanpak, in overleg met de griffie.

Hij dankt allen voor de gevoerde discussie en sluit de vergadering.